

2018 р., м. Одеса) / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», каф. загальнотеорет. юриспруденції.– Електронні дані.– Режим доступу: <http://hdl.handle.net/11300/11604>.

Ключові слова: категорія, рецепція, правова спадщина, правова культура, правові знання.

Ключевые слова: категория, рецепция, правовое наследие, правовая культура, правовые знания.

Key words: category, reception, legal heritage, legal culture, legal knowledge.

Підгородський Богдан Мирославович
Національна академія внутрішніх справ
аспірант кафедри теорії держави та права

ФУНКЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ КОНСТРУКЦІЇ У ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Не дивлячись на те, що питання юридичної конструкції є суто теоретичним елементом юриспруденції, проблематика практичних аспектів втілення абстрактних юридичних явищ залишається однією із актуальних та прикладних серед інших проблем теоретичної юриспруденції. Як свідчить юридична практика, прикладний, прагматичний характер теоретичних парадигм розкривається через призму притаманних для цих конструкцій функцій.

Варто наголосити на тому, що функціональна роль юридичних конструкцій знаходить свій вираз у декількох площинах, наприклад, таких як законотворчій та правореалізаційній, що у свою чергу вказує на наявність як спільних, так і відмінних функцій.

Акцентуючи свою увагу на предмет нашого дослідження із загальнотеоретичної точки зору, варто звернути увагу на наукові погляди Д.С. Пономарьова [1, с. 82], В.В. Чевичелова [2, с. 97–126] та Г.В. Нелипович [3, с. 8], які вказують на те, що юридична конструкція виконує такі основні функції – гносеолого-методологічну і техніко-юридичну, де в першому випадку зазначається про роль юридичних конструкцій як методу пізнання права, а другому – про роль у регламентації суспільних відносин та структуризації галузей права). При

цьому автори наголошують і на наявності інших функцій, наприклад, таких як: концептуальна та правотворча (Д. Є. Пономарьов) [1, с. 131].

Ж. О. Дзейко [4, с. 19–29], О. Ф. Черданцев [5, с. 12–19] та В. В. Чевичелов [2, с. 97–126], також у своїх роздумах приходять до того, що варто виокремити інтерпретаційну функцію юридичних конструкцій, яка розкривається в якості методу тлумачення норм права.

Також О. Ф. Черданцев наголошує на існуванні демонстраційної функції, що використовується у процесі пізнання нового теоретичного матеріалу при підготовці майбутніх юристів [5, с. 12–19].

Окрім зазначених вище функцій, О. В. Зінченко вважає за доцільне виокремити додатково інформативно-логічну, ідентифікаційну та утилітарно-прагматичну функції [6, с. 58–62], а А. О. Дутко вказує на конструктивно-прагматичну та функцію формування нормативних приписів [7, с. 54–59].

На наше переконання, з огляду на підняте питання особливої актуальності щодо визначення практичної складової правореалізаційного аспекту юридичних конструкцій необхідно звернути увагу і на функції самої юридичної практики. Відтак, виходячи із загальних вчень про теорію права, функціями юридичної практики є правоспрямовуюча або орієнтаційна, правоконкретизуюча та сигнально-інформаційна [8, с. 259–261].

Виходячи із зазначеного, нам вбачається, що перелік функцій юридичних конструкцій може бути доповнений з точки зору практичної сторони їх подальшого втілення такими функціями як орієнтаційна, правоконкретизуюча та методологічна.

Зміст орієнтаційної функції найкраще буде проявлятися у такій сфері реалізації як тлумачення, що передбачає наявність однорідного, єдиного розуміння юридичних конструкцій суб'єктами права з метою їх подальшого цілеспрямованого втілення.

Сутність правоконкретизуючої функції юридичної конструкції найяскравіше проявляється у такій формі реалізації як правозастосування, оскільки має прояв у багаторазовому типологічному вирішенні схожих життєвих ситуацій, встановлених зразків правової поведінки тощо.

Сенс методологічної функції юридичної конструкції правореалізаційної сфери проявляється у тому, що безпосередньо сама конструкція є тим засобом, за допомогою якого відбувається поєднання як теоретичної, так і прагматичної складової людської поведінки, вибудовується подальший алгоритм дій суб'єкта правових відносин, передбачений у тексті нормативно-правового акта.

Окрім зазначених функцій, на наше переконання, актуальною також є освітня функція, оскільки вона передбачає оволодіння здобувачем вищої освіти відповідними знаннями в правовій царині із подальшою метою належного використання отриманих знань для формування аргументованої професійної діяльності та реалізації юридичних конструкцій.

Таким чином, можемо дійти узагальнення, що юридичній конструкції як правовому явищу доктринального походження притаманні певні функції, що з огляду на різницю сфер використання юридичних конструкцій дозволяє зробити висновок про відмінності власне функцій, що характеризують конструкцію у тій чи іншій царинах. Критерій сфери стає визначальним у характеристиці як конструкції, так і її функцій. Відтак, виходячи із аналізу існуючої наукової літератури можна зробити висновок, що до функцій юридичних конструкцій слід віднести гносеолого-методологічну та техніко-юридичну, концептуальну та правотворчу, інтерпретаційну, демонстраційну, інформативно-логічну, ідентифікаційну та утилітарно-прагматичну, конструктивно-прагматичну та функцію формування нормативних приписів. Водночас до функцій юридичної конструкції в правореалізаційній сфері слід додати: орієнтаційну, правоконкретизуючу, методологічну та освітню.

Література

1. Пономарев Д. Е. Генезис и сущность юридической конструкции: дисс. ... канд. юрид. наук. Екатеринбург, 2005.— С. 82.
2. Чевычелов В. В. Юридическая конструкция (проблемы теории и практики): дисс. ... кандидата юрид. наук: Нижний Новгород, 2005. 180 с.
3. Неліпович Г. І. Юридична конструкція як засіб структурування правової інформації: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01.

Івано-Франків. ун-т права ім. короля Данила Галицького. Івано-Франківськ, 2017. 20 с.

4. Дзейко Ж. О. Юридичні конструкції як засоби законодавчої техніки: поняття, значення та вимоги до їх створення / *Українське право*. 2007. № 1. С. 19–29.

5. Черданцев А. Ф. Юридические конструкции, их роль в науке и практике/ *Известия высших учебных заведений: Правоведение*. 1972. № 3. С. 12–19.

6. Зінченко О. В. Функції юридичних конструкцій: теоретико-правовий аналіз/ *Часопис Київського університету права*. 2012. № 2. С. 58–62.

7. Дутко А. О. Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України: Монографія / А. О. Дутко. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. – 176 с.

8. Алексеев С. С. Общая теория права: учебник. 2-е изд. Москва: Проспект, 2009. С. 259–261.

Ключові слова: юридична конструкція, функції, правореалізаційна сфера.

Ключевые слова: юридическая конструкция, функции, правореализационная сфера.

Key words: judicial construction, functions, law enforcement sphere.

Гордієнко Анастасія Юріївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»
аспірант кафедри загальної теорії права та держави*

СПРАВЕДЛИВИЙ ЗАКОН ЧИ ЗАКОННА СПРАВЕДЛИВІСТЬ?

Проблема співвідношення законності та справедливості не є новою, адже сходить до витоків філософської та юридичної науки та супроводжує всю історію їх розвитку – аж до сучасності. Ще з античних часів поняття справедливості та законності ототожнювалися. «Що законно, то і справедливо», – наголошував Сократ [1, с. 136], Платон називав законністю справедливість [2, с. 582–583]. Арістотель зазначав: «Те, що ми самі покладемо і визнаємо справедливим, стає після цього таким, і ми називаємо його справедливим за законом. Справедливе від природи вище справедливого за законом, однак